

4. Kompensacija

Kokia procedūra taikoma reikalavimui, kad nusikaltimo vykdytojas atlygintų žalą (pvz., teismo byla, civilinis ieškinys, civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje)?

Nusikaltimų aukos gali reikalauti, kad nusikaltimo vykdytojas atlygintų žalą šiais būdais:

1. nukentėjusieji gali pateikti ieškinį nusikaltimo vykdytojui civilinių bylų teisme; civilinis procesas vykdomas sumokėjus teismo mokesčius; civilinis procesas gali būti pradėtas neatsižvelgiant į tai, ar teismui buvo pateikta kaltinamoji išvada, tačiau jis gali būti sustabdytas, kol bus priimtas galutinis nuosprendis baudžiamajame procese; jeigu nukentėjusiojo pateiktas ieškinys patenkinamas, vykdymą užtikrina vykdymo institucija, t. y. teismo antstolis (lenk. *komornik*);
2. vykstant baudžiamajam procesui, nukentėjusieji gali prašyti kaltinamajam skirti kompensacinę priemonę (lenk. *środek kompensacyjny*) – nustatyti įpareigojimą atitaistyti žalą arba sumokėti kompensaciją; vietoj to teismas gali nurodyti sumokėti papildomą žalos atlyginimą (lenk. *nawiązka*); nukentėjusiojo prašymas patenkinamas tik tuo atveju, jeigu nusikaltimo vykdytojas nuteisiamas;
3. jeigu nusikaltimo vykdytojas nuteisiamas ir jam nuosprendžiu atidedamas laisvės atėmimo bausmės vykdymas, teismas gali jam nurodyti atlyginti nusikaltimu padarytą žalą;
4. jeigu procesas sąlyginai sustabdomas, teismas privalo nurodyti nusikaltimo vykdytojui visiškai arba iš dalies atlyginti žalą.

Teismas nusikaltimo vykdytojui nurodė atlyginti man žalą ir (arba) sumokėti kompensaciją. Kaip užtikrinti, kad nusikaltimo vykdytojas sumokėtų?

1. Jeigu teismas nurodo nusikaltimo vykdytojui atlyginti žalą ir nusikaltimo vykdytojas savanoriškai žalos neatlygina, nukentėjusysis gali pradėti teismo antstolio vykdomą išieškojimo procesą.
2. Jeigu teismas savo nuosprendžiu nusikaltimo vykdytojui atideda laisvės atėmimo bausmės vykdymą arba jo atžvilgiu vykdomas procesas sąlyginai sustabdomas ir jis neatlygina žalos, gali būti imamasi priemonių, kad bausmė būtų atliekama arba procesas būtų atnaujintas. Šios priemonės, ypač reali įkalinimo grėsmė, dažniausiai motyvuoja nusikaltimo vykdytojus, kurie, net jeigu lėšų išieškoti nepavyksta, kažkaip randa lėšų nukentėjusiųjų reikalavimams įvykdyti. Siekiant, kad tokių priemonių būtų imtasi, pakanka, kad nukentėjusysis praneštų teismui arba probacijos pareigūnui (lenk. *kurator sądowy*), jog nusikaltimo vykdytojas neįvykdė įpareigojimo.

Jei nusikaltimo vykdytojas nemoka, ar gali valstybė man atlikti išankstinį mokėjimą? Kokios taikomos sąlygos?

Jeigu nusikaltimo vykdytojas žalos neatlygina, valstybė nukentėjusiajam jos atlyginti negali.

Nukentėjusysis gali pasinaudoti skubia parama, finansuojama iš Paramos aukoms ir iš įkalinimo įstaigų išėjusiems asmenims fondo, kurią teikia organizacijos, specializuotos teikti pagalbą nusikaltimų aukoms.

Ar turiu teisę į kompensaciją iš valstybės?

Sunkiausių nusikaltimų aukos ar jų artimiausi giminaičiai turi teisę į Finansų ministerijos mokamas specialias išmokas. Šią teisę turi asmenys, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lenkijoje arba kitoje ES valstybėje narėje ir

kurie dėl nusikalstamos veikos patyrė sunkų sužalojimą arba ilgiau nei septynias dienas trunkantį sveikatos pablogėjimą, taip pat asmenų, kurie dėl nusikalstamos veikos mirė, artimiausi giminaičiai.

Ar turiu teisę į kompensaciją, jei nusikaltimo vykdytojas nepripažintas kaltu?

Teisę į kompensaciją jūs turite ir tuo atveju, jei nusikaltimo vykdytojas nepripažintas kaltu.

Ar turiu teisę į specialią išmoką, kol laukiu sprendimo dėl mano pateikto ieškinio dėl kompensacijos?

Teisę į kompensaciją turintys nukentėjusieji gali gauti garantiją, t. y. vienkartinę išmoką, sumokamą iki bylos pabaigos. Tą sumą iš dalies galima panaudoti gydymo, rehabilitacijos ar laidotuvių išlaidoms padengti.

■ Paskutinis naujinimas: 14/07/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.